

Довгань Олександр Олександрович,
студент 5-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: Камінська Н. В.,
професор кафедри конституційного
права та прав людини НАВС, доктор
юридичних наук, професор

ПОЛІТИКО-ПРАВОВА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ У СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИ

Психологічний аспект участі або неучасті особи в суспільному житті обумовлений певними рисами. Зокрема, адекватною самооцінкою, впевненістю у власних силах, життєвою активністю індивіда, спрямованістю на урізноманітнення життєвих ситуацій та розвиненою правовою свідомістю. Високий рівень інтелекту, пізнавальна активність позитивно співвідносяться з політичною активністю і навпаки - політична пасивність характерна для людей з низькою інтелектуальною активністю. Сприяє політичній активності і така особливість темпераменту особистості, як екстравертованість.

Правосвідомість, звичайно, не існує у «чистому» вигляді, вона взаємопов'язана з іншими видами і формами усвідомлення реальності й дійсності. Воночас, правосвідомість взаємопов'язано з моральними та політичними переконаннями, які в свою чергу, проявляється, як правове виховання через призму культури. Суспільство оцінює право і правові феномени з точки зору моральних категорій: «добра», «зла», «справедливого», «несправедливого», «совісті», «честі» тощо. Ставлення до права визначається, як політичний погляд, що формує юнацьке політичне та правове усвідомлення самоідентичності.

Внутрішня напруженість до певної міри активізує політичну активність, однак заважає досягненню успіху. Політична активність людини до певної міри може задовольняти деякі базові потреби, зокрема - у спілкуванні, у свободі, у

самозбереженні. Участь у політиці може бути і засобом компенсації особистих і творчих невдач, бажанням самоутвердитись.

Юність – це вирішальний етап становлення світогляду, тому що саме в цей час дозрівають і його когнітивні, і його емоційно-особистісні передумови. Юнацький вік характеризується не просто збільшенням об'єму знань, але і величезним розширенням розумового кругозору молоді, появою в нього теоретичних інтересів і потреби звести різноманіття фактів до деяких принципів. Хоча конкретний рівень знань, теоретичних спроможностей, широта інтересів у молоді дуже неоднакові, якісь зрушення в цьому напрямку спостерігаються у всіх, даючи потужний поштовх юнацькому “філософствуванню”.

Світогляд - це погляд на світ у цілому, система уявлень про загальні принципи й основи буття, життєва філософія людини, сума і підсумок усіх його знань. Пізнавальними (когнітивними) передумовами світогляду є засвоєння визначеної і досить значної суми знань (не може бути наукового світогляду без оволодіння наукою) і спроможність індивіда до абстрактного теоретичного мислення, без чого розрізнені спеціальні знання не складаються в єдину систему. Але світогляд - не стільки логічна система знань, скільки система переконань, що виражають відношення людини до світу, його головні ціннісні орієнтації.

Світоглядний пошук містить у собі соціальну орієнтацію особистості, тобто усвідомлення себе часткою, елементом соціальної спільності, вибір свого майбутнього соціального стану і способів його досягнення. Психологічна структура політичної зрілості складається з цілісної взаємодії мотиваційної, емоційної, інтелектуальної та вольової сфер особистості. Специфіка змісту та розвитку цієї структури полягає у особливостях формування кожної з цих сфер. Визначальною є мотиваційна сфера особистості, розвиток якої спрямовує формування всієї структури. Цілеспрямованість на

активну участь, у політичному житті, внесення власного вкладу сприяє інтелектуальному розвитку, набуттю необхідних знань та навичок, виявленню дійових здібностей особистості. Прагнення змінити життя країни на краще визначається небайдужістю до політичного життя країни. Політична зрілість потребує певної самопожертви, поступок славним бажанням та задоволенням. Високий рівень зрілості молоді визначається оволодінням певним рівнем політичної культури. Ця складна структура політичної зрілості не може бути сформована стихійно та довільно, її формування потребує спеціальних заходів та системної організації на основі сучасних наукових положень. Головним завданням таких розробок є визначення змісту складових структури та основних факторів її розвитку, методичних та методологічних заходів їх формування.

Дослідження даної проблематики проявило те, що місце провідних посіли здебільшого особисті цінності (матеріальна забезпеченість, квартирні умови, здоров'я), відтіснивши навіть цінності кар'єри, освіти, професійного успіху і посунувши аж на самий кінець ієрархії цінностей суспільно-політичну діяльність. Таке становище цілком закономірне і зрозуміле на сучасному етапі розвитку нашого суспільства (1, ст.374- 376].

Дослідники з галузей соціальної та політичної психології, педагоги вважають основними причинами різних видів відчуженості молоді від політичного життя такі явища, як деполітизація та деідеологізація усього суспільства і школи зокрема, психологічна віддаленість політичної еліти від молодіжних мас, загальний песимізм. Сама молодь шукає причини здебільшого в собі, в своїй особистості. Щоправда, не поспішає активно включатися в політичні події. Часто займає позицію стороннього спостерігача.

Відсутність певних політичних знань негативно впливає на процес становлення ціннісної системи особи. Саме несформованість власної політичної позиції детермінує суспільну пасивність, навіть байдужість, до суспільних позицій.

Враховуючи рівень політичних знань та громадянської свідомості учнів треба зауважити :

1. формування ціннісних орієнтацій - це перш за все педагогічна проблема, яка передбачає розвиток активного діалогу між педагогом - фахівцем з соціально-політичних питань та учнями. Діалог повинен ґрунтуватися на позиції світової гуманістично-політичної думки та відбуватись у дискусійному режимі;

2. глибоке засвоєння знань соціально-політичного устрою нашої держави і світового політичного досвіду потребує створення спеціальних навчальних програм, підручників та методик викладання;

3. формування ціннісної системи світогляду юнацтва можливо лише в умовах максимальної демократизації навчання та виховання. Демократизація процесу освіти є невід'ємною ланкою процесу демократизації суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: Матеріали другої всеукраїнської наукової конференції / За ред. М.М. Слюсаревського. - К., 1997.

2. Духневич В. М. Особливості політико-правової активності молоді в умовах трансформації українського суспільства. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1092/2/3.pdf>.

3. Хохліна О. П. Проблема структури особистості у психології. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1005/1/2.pdf>.

4. Костицький М. В. Проблема свідомості у філософії та психології. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1777/2/1-1.pdf>.